

چهارمین کنفرانس بین المللی بازاریابی خدمات بانکی

تهران، ۲۳ و ۲۴ مهرماه ۱۳۹۱ - مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما

Financial Services Marketing Center

www.FSMcenter.com

مرکز بازاریابی خدمات مالی

بررسی و رتبه بندی ابعاد مدیریت ارتباط با مشتری (CRM) در بانک ملی یزد

با استفاده از FTOPSIS

قاسم رنجبرک

کارشناس ارشد حسابداری، بانک ملی یزد

Email: ranjbarak@gmail.com

دکتر شهرناز نایب زاده

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد

Email: snayebzadeh@gmail.com

چکیده

اهداف اصلی این پژوهش بررسی وضعیت کنونی ابعاد CRM و همچنین رتبه بندی ابعاد مختلف آن در بانک ملی یزد می‌باشد. روش تحقیق حاضر کاربردی، توصیفی و پیمایشی بوده و از ابزار پرسشنامه جهت جمع آوری داده‌های تحقیق استفاده شده است. جامعه آماری در این تحقیق کلیه روسا و معاونین بانک‌های ملی استان یزد بوده است.

برای رسیدن به اهداف تحقیق پس از بررسی مقالات و ادبیات مربوط به CRM، ابعاد و مولفه‌های مختلف فرآیند مدیریت ارتباط با مشتری در سیستم بانکداری مشخص گردیده و پس از تایید مولفه‌ها، با استفاده از تحلیل عاملی، وضعیت عملکرد مولفه‌ها و ابعاد مختلف CRM در بانک ملی یزد مورد بررسی قرار گرفته است. پس از آن در ابتدا با استفاده از روش میانگین‌امتیازات و سپس با استفاده از تکنیک تاپسیس فازی (FTOPSIS) مولفه‌ها و ابعاد CRM رتبه بندی گردیده و مولفه‌ها و ابعاد بحرانی مشخص گردید. بر اساس نتایج این پژوهش مشخص گردید که عملکرد بانک ملی در سه بعد شناخت نیاز، درک متقابل و وفاداری مطلوب و در دو بعد مشتری محوری و انعطاف پذیری نامطلوب می‌باشد.

کلمات کلیدی: مدیریت ارتباط با مشتری، رتبه بندی، مولفه‌های مدیریت ارتباط با مشتری، ابعاد مدیریت ارتباط با مشتری، تاپسیس فازی، بانک ملی

مقدمه

اگر سیستم مدیریت ارتباط با مشتری به خوبی طراحی و اجرا گردد به شناخت کامل و جامعی از مشتری منجر خواهد شد. CRM به بنگاه‌ها اجازه می‌دهد تا به آسانی مشتریان سودمند را شناسایی نموده و تلاش‌های بازاریابی را بر مشتریانی که از بنگاه خرید می‌نمایند، متوجه کنند. درک بهتر مشتری کنونی به بنگاه اجازه می‌دهد تا با تعامل، پاسخ‌گویی و ارتباط مؤثر با آنها، نرخ حفظ مشتریان را به طور چشمگیری افزایش دهد. (حقی، ۱۳۸۷، ۳)

اجرای CRM در بسیاری از سازمانها موجب افزایش توان رقابتی، افزایش درآمد و کاهش هزینه‌های عملیاتی شده است. مدیریت کارا و مؤثر ارتباط با مشتری منجر به افزایش رضایت مشتریان، ایجاد مشتریان وفادار و افزایش نرخ نگهداری مشتریان می‌گردد. CRM به سازمان‌ها کمک می‌نماید تا وفاداری و سودآوری مشتری را در قالب تکرار خرید، مبالغ خرید و دوره خرید مورد ارزیابی قرار دهند. هم‌چنین CRM به سازمان‌ها کمک می‌کند تا به این سؤال‌ها پاسخ دهند: چه کالاها یا خدماتی برای مشتریان ما مهم است؟ چگونه باید با مشتری خود ارتباط برقرار کنیم؟

مدیریت ارتباط با مشتری (CRM) یک استراتژی است که برای کسب آگاهی بیشتر در مورد نیازها و رفتار مشتریان و ارتباط بیشتر با آنان استفاده می‌شود. برقراری روابط خوب با مشتری رمز موفقیت در کسب و کار است. به عبارتی دیگر CRM روشی جهت شناسایی مشتریان و راضی نگه داشتن و تبدیل آنها به مشتریان همیشگی می‌باشد. (امیری، ۱۳۸۸، ۳)

مدیریت ارتباط با مشتری راهبردی تجاری است که به جذب، حفظ و ارتقای مشتری می‌پردازد. با اجرای صحیح مدیریت ارتباط با مشتری سازمانها قادر خواهد بود با هزینه کمتر به سه وظیفه فوق بپردازند. این کار در عصر جهانی سازی و در زمانی که یک سازمان ممکن است میلیونها مشتری داشته باشد بدون به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات امکان پذیر نخواهد بود. فناوری اطلاعات ابزاری برای پیاده سازی CRM است تا به وسیله آن سازمانها بتوانند با تک تک مشتریان به گونه‌ای ارتباط داشته که گویی آن مشتری تنها مشتری سازمان است.

در رقبابت شدید عرصه بانکداری بانکی که بتواند نیازها و خواسته‌های مشتریانش را با توجه به آرمانهای CRM که همانا پیش روی در اراضی نیازهای مشتریان است مرتفع نماید، می‌تواند رضایت و وفاداری مشتریان را بدست آورد.

این پژوهش در صدد است تا با بررسی و تعیین ابعاد و مؤلفه‌های مختلف مدیریت ارتباط با مشتری در نظام بانکداری، مؤلفه‌های اساسی و کلیدی را شناسایی نموده و وضعیت عملکرد مدیریت ارتباط با مشتری در بانک ملی یزد را بررسی نموده و بر اساس نتایج بدست آمده مؤلفه‌ها و ابعاد مختلف CRM را رتبه بندی نماید.

مدیریت ارتباط با مشتری CRM

در سال‌های اخیر با تحولات صورت گرفته در فن آوری‌های اطلاعات و ارتباطات و با بوجود آمدن مفاهیم جدید در جهانی شدن، فعالیت آزادانه، افزایش نوآوری، کاهش مستمر چرخه عمر محصولات و... شاهد طلوع مفهوم مدیریت ارتباط با مشتری (CRM) به عنوان یک رویکرد مهم در کسب و کار بوده‌ایم که هدف آن بازگشت به دوره بازاریابی شخصی است. این مفهوم نسبتاً ساده‌ای است که بیان می‌دارد مشتریان مختلف محصولات مختلفی را می‌طلبند. (الهی، ۱۳۸۵، ۵)

CRM به سازمان‌ها و شرکت‌ها کمک می‌کند تا بفهمند کدام مشتری ارزش به دست آوردن، کدام ارزش نگه داشتن، کدام مشتری استراتژیک بوده، کدام سودآور است و از کدام یک می‌توان صرف نظر کرد. شرکت‌ها اغلب در فهم CRM دچار مشکل

می‌شوند، آنها تصور می‌کنند که می‌توانند تنها با پیاده سازی تکنولوژی به مزایای CRM دست یابند، ولی آنها نمی‌دانند، که تنها در صورتی می‌توانند از مزایای عمدۀ کسب و کار CRM بهره گیرند که به اتخاذ استراتژی کسب و کار مشتری محور که موجب فرهنگ سازمانی مشتری محور می‌شود مبادرت نموده و سپس تکنولوژی مناسب و یکپارچه با زیر ساخت IT شرکت را پیاده سازی کنند. دلیل دیگری که شرکت‌ها را هنگام انتخاب CRM چهار مشکل می‌کند این است که هیچ فروشنده‌ای همه قابلیت‌های CRM که مورد نیاز شرکت می‌باشد را ارائه نمی‌دهد. (خانلری، ۱۳۸۵، ۲۳)

نکته اساسی و لازمی که باید در اینجا به آن اشاره شود این است که CRM به معنی مدیریت ارتباط با مشتری است نه بازاریابی ارتباط با مشتری. مدیریت مفهومی گسترده‌تر از بازاریابی داشته و شامل تولید، منابع انسانی، مدیریت خدمات، فروش و تحقیق و توسعه است بنابراین CRM مستلزم رویکردی سازمانی و در تمام سطوح کسب و کار است که برای انجام کسب و کار و نه استراتژی ساده بازاریابی مشتری محور بکار می‌رود. CRM تمام کارکردهای سازمان (بازاریابی، تولید، خدمت به مشتری و غیره) را که نیازمند تماس مستقیم یا غیر مستقیم با مشتریان است را در بر می‌گیرد.

تعاریف مدیریت ارتباط با مشتری CRM

برگرفته از عبارت Customer Relationship management CRM بوده و در ایران با نام مدیریت ارتباط با مشتری شناخته می‌شود. تعاریف مختلفی از CRM توسط افراد دانشگاهی و کسب و کار ارائه شده است، گروهی CRM را استراتژی، برخی فناوری، بعضی‌ها فرآیند و دسته‌ای دیگر آن را سیستم اطلاعاتی به شمار می‌آورند.

در اینجا چند مورد از تعاریف CRM ارائه شده است :

- مدیریت ارتباط با مشتری واژه‌ای برای مجموعه متداول‌وزی‌ها، فرآیندها، نرم افزار و سیستم‌هایی است که به موسسات و شرکت‌ها در مدیریت ارتباط با مشتریانشان کمک می‌کند.
- مدیریت ارتباط با مشتری یعنی ایجاد و حفظ ارتباط مشخص شده با مشتریان سود آور، از طریق استفاده مناسب از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات می‌باشد.
- مدیریت ارتباط با مشتری به عنوان یک فرآیند، مشکل از نظر این بر مشتری (مثل جمع آوری داده‌های مناسب آنان) مدیریت و ارزشیابی داده‌ها و نهایتاً ایجاد مزیت واقعی از اطلاعات استخراج شده در تعاملات آنان است.
- مدیریت ارتباط با مشتری متشکل است از فرآیندهایی که با شرکت برای سازماندهی و راه و رسم ارتباطاتشان با مشتریان جاری و آینده‌شان استفاده می‌کنند.
- مدیریت ارتباط با مشتری نوعی استراتژی سازمانی جهت ایجاد و حفظ ارتباطات بلندمدت و سودآور با مشتریان است. برنامه‌های موفق CRM با فلسفه سازمانی که فعالیت‌های خود را حول نیازهای مشتریان یکپارچه می‌کند شروع می‌شود.
- ایجاد ارتباط با تک تک مشتریان ارزشمند از طریق استفاده موثر از اطلاعات حسابهای مشتری.
- مدیریت ارتباط با مشتری فرآیند فرا وظیفه‌ای است که هدف آن ارتقاء ارزش مشتری با یکپارچه نمودن فناوری اطلاعات و استراتژی‌های بازاریابی است. (صالحی، ۱۳۸۸، ۲۲)

چهارمین کنفرانس بین المللی بازاریابی خدمات بانکی

تهران، ۲۳ و ۲۴ مهرماه ۱۳۹۱- مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما

Financial Services Marketing Center

www.FSMcenter.com

مرکز بازاریابی خدمات مالی

اهداف مدیریت ارتباط با مشتری

۱- اهداف CRM از دیدگاه بارتنت: بارتنت در سال ۲۰۰۱ تصویح می‌کند که اهداف CRM را عموماً می‌توان در سه گروه صرفه جویی در هزینه‌ها، افزایش درآمد، و اثرات استراتژیک قرار دارد. وی اذعان می‌دارد که اهداف زیر برای سازمانی که CRM را اجرا می‌کند منطقی به نظر می‌آید.

- افزایش درآمد حاصله از فروش
- بهبود میزان موفقیت
- افزایش سود
- افزایش میزان رضایت مشتریان
- کاهش هزینه‌های اداری بازاریابی و هزینه‌های عمومی فروش

۲- اهداف CRM از نقطه نظر نول: نول در سال ۲۰۰۰ بیان داشت که کلید CRM شناسایی چیزهایی است که برای مشتریان ایجاد ارزش کرده، سپس ارائه آنهاست. در این دیدگاه در حالی که مشتریان دارای نگرش‌های مختلفی به ارزش هستند روش‌های بسیاری برای ارضای هر کدام از آنها وجود دارد. بنابراین اهداف CRM عبارتند از:

- شناسایی ارزشهای خاص هر بخش از مشتریان
- درک اهمیت نسبی آن نیازها برای هر بخش مشتری
- تعیین اینکه آیا ارائه چنین ارزشهایی به شیوه مثبت اثرگذار خواهد بود یا خیر
- ارتباط دادن و ارائه ارزش‌های مناسب هر مشتری به شیوه ای که آنها بخواهند اطلاعات را دریافت کنند.
- اندازه گیری نتایج و اثبات بازده سرمایه گذاری

۳- اهداف CRM از نظر سویفت: سویفت Swift در سال ۲۰۰۱ بیان داشت که هدف CRM افزایش فرصت‌های کسب و کار از طرق زیر است:

- بهبود فرایند ارتباط با مشتریان واقعی
- ارائه محصولات صحیح به هر مشتری
- ارائه محصولات صحیح از طریق کانالهای صحیح به هر مشتری
- ارائه محصولات صحیح در زمان صحیح به هر مشتری

-۴ اهداف CRM از دیدگاه گالبیریث و راجرز: این دو محقق معتقدند که عوامل بسیاری بر تصمیم خرید مشتری تاثیر می‌گذارد. مشتریان محصولات و خدماتی را خریداری می‌کنند که انتظاراتشان را برآورده کرده یا فراتر از آن بوده و توجهات اختصاصی شده کارکنان را در بر داشته باشد(شهرکی و دیگران، ۱۳۸۹، ۳).

پس از بررسی اهداف مدیریت ارتباط با مشتری بطور عموم و از دیدگاه صاحب نظران، به بررسی اهداف اصلی اجرای مدیریت روابط مشتریان در مؤسسات مالی و بانکها بطور اخص می‌پردازیم که عبارتند از:

- ۱ شناسایی ارزش‌های خاص هر بخش از بازار و مشتریان
- ۲ ارائه ارزش‌های دلخواه مشتریان به شیوه مورد درخواست آنها برای دریافت اطلاعات
- ۳ تقسیم بخش‌های مختلف بازار و بهبود فرایند ارتباط با مشتریان هدف
- ۴ افزایش درامد حاصل از محل کارمزد ارائه خدمات
- ۵ افزایش رضایتمندی و وفاداری مشتریان
- ۶ بهینه سازی کانال‌های خدمات دهی به مشتریان
- ۷ جذب مشتریان جدید با عنایت به تجربیات کسب شده درخصوص مشتریان قبلی
- ۸ کسب نظرات و علاقه‌مندی‌های مشتریان به منظور بهینه سازی استراتژی و فرایندهای عملیات

مزایای استفاده از CRM در بانک‌ها

مزایای استفاده از فرایند مدیریت ارتباط با مشتری عبارتند از:

- ۱ کسب درآمد و سودآور شدن مشتری برای بانک مستلزم گذشت زمان است.
- ۲ هزینه‌های فروش، بازاریابی و ... در طول عمر مشتریان پایدار مستهلك می‌شوند.
- ۳ هزینه ارائه خدمت به مشتریان دائمی کمتر است.
- ۴ مشتریان دائمی فرصت فروش ضمنی را برای مؤسسه فراهم می‌آورند که منجر به افزایش خرید مشتری در طول زمان می‌شود.
- ۵ مانع رقبا می‌شود.
- ۶ روابط بین نسل‌ها را ایجاد می‌کند.
- ۷ مشتریان راضی، مؤسسه را به دیگران توصیه می‌کنند.

چهارمین کنفرانس بین المللی بازاریابی خدمات بانکی

تهران، ۲۳ و ۲۴ مهرماه ۱۳۹۱ - مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما

Financial Services Marketing Center

www.FSMcenter.com

مرکز بازاریابی خدمات مالی

-۸- حفظ مشتری‌های کنونی بدون هراس از تهدید رقبا (نووس، ۵۴، ۱۳۸۳)

-۹- کسب منافع و درآمد بیشتر از مشتریان کلیدی کنونی و افزایش سهم بانک از هر مشتری

-۱۰- کاهش قابل توجه هزینه‌های سپرده‌ها (منابع) و افزایش چشمگیر بازدهی مصارف

-۱۱- جذب مشتریان کلیدی و تراز اول سایر بانک‌ها

-۱۲- پاسخگویی سریع به درخواست مشتریان

-۱۳- فراهم کردن شرایط مراجعه مجدد مشتری

-۱۴- کاهش هزینه‌های تبلیغاتی

-۱۵- افزایش فرصت‌های بازاریابی و فروش

-۱۶- شناخت عمیق‌تر مشتری

-۱۷- دریافت باز خورد از مشتری و توسعه خدمات و محصولات جاری

ضرورت بکارگیری CRM

با توجه به اهمیت مشتری به عنوان یکی از اركان حیات یک سازمان و تأکید CRM به این عنصر، دلایل زیر را می‌توان به عنوان ضرورت‌های استفاده از CRM در یک سازمان (با توجه به پیچیدگی و گستردگی فعالیت‌های هر سازمان) مطرح کرد.

- بهبود خدمات
- رضایت مشتری
- کاهش هزینه‌ها
- ارتباط فرد به فرد حتی با میلیون‌ها مشتری
- انواع فن آوری CRM

فناوری‌های مورد استفاده CRM را می‌توان به سه دسته کلی تقسیم کرد:

الف) CRM عملیاتی

ب) CRM تحلیلی

ج) CRM مشارکتی

چهارمین کنفرانس بین المللی بازاریابی خدمات بانکی

تهران، ۲۳ و ۲۴ مهرماه ۱۳۹۱ - مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما

Financial Services Marketing Center

www.FSMcenter.com

مرکز بازاریابی خدمات مالی

CRM عملیاتی

در این نوع فن آوری CRM، فرایندهای تجاری واقع در پیشخوان سازمان بوده که مسؤول تماس با مشتری می‌باشد. از این طریق بخش‌های فروش، بازاریابی و خدمات پشتیبانی می‌شوند. وظایف ناشی از این فرایندها به کارکنان مسؤول همان بخش محول می‌شود، اطلاعات لازم برای انجام وظایف و واسطه‌ها با کارکردهای پسخوان در اختیار کارکنان قرار می‌گیرد و فعالیت‌های آنان در ارتباط با مشتریان برای استفاده آتی مستند می‌شود.

CRM تحلیلی

در این فن آوری، داده‌های گردآوری شده در فن آوری CRM عملیاتی به منظور دسته‌بندی مشتریان و برای شناسایی پتانسیل بالا فروشی¹ و فروش جانبی² مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. عملیات گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها به صورت فرایندی مستمر و پی در پی انجام می‌پذیرد. در حالت ایده آل، تصمیم‌های تجاری در طول زمان، بر مبنای بازخورد دریافتی از تجزیه و تحلیل‌ها و تصمیم‌های پیشین پالایش می‌شوند. CRM تحلیلی به طور جدائی ناپذیری با معیار انباره داده‌ها آمیخته است و از کاربردهای تحلیلی به منظور به کارگیری بهینه قابلیت کارکرد برای آنالیز و گزارش دهی استفاده می‌کند. تبدیل داده‌های خام موجود نیز در پایگاه داده‌ها انجام می‌پذیرد. داده کاوی به استخراج ارزشمند دانش ضمنی از پیش ناشناخته و بالقوه سودمند از درون داده‌ها گفته می‌شود. داده کاوی را استخراج هوشمندی قابل عمل ازیان مجموعه داده‌های بزرگ نیز می‌نامند. به عبارت دیگر، داده کاوی مجموعه‌ای از تکنیک‌ها است که به منظور شناسایی خوش‌هایی از اطلاعات یا دانش تصمیم‌گیری در بدنه داده‌ها و استخراج آنها به کار می‌رود، به طوری که می‌توان آنها را در حوزه‌هایی نظری پشتیبانی از تصمیم‌گیری، پیش‌بینی کوتاه مدت، پیش‌بینی بلند مدت و تخمین استفاده نمود.

CRM مشارکتی

CRM مشارکتی تعامل‌های بین سازمان با مشتریان از طریق تمامی کانال‌های ارتباطی (مانند نامه، تلفن، دورنگار، اینترنت، پست الکترونیکی و ارتباط رو در رو) را تسهیل می‌کند، در این مدل همچنین از هماهنگی بین تیم کارکنان و کانال‌های ارتباطی پشتیبانی می‌شود. CRM مشارکتی راه حلی است که افراد، فرایندها و داده‌ها را در کنار هم قرار می‌دهد، به طوری که سازمان‌ها توانایی خدمت‌رسانی بهتر به مشتریان و حفظ مشتریان را پیدا می‌کنند.

لازم به ذکر است که داده‌ها و فعالیت‌ها می‌توانند ذاتاً ساختار یافته، غیر ساختار یافته، محاوره‌ای یا تبادلی باشند.

1. Up- Selling

2. Cross – Selling

چهارمین کنفرانس بین المللی بازاریابی خدمات بانکی

تهران، ۲۳ و ۲۴ مهرماه ۱۳۹۱- مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما

Financial Services Marketing Center

www.FSMcenter.com

مرکز بازاریابی خدمات مالی

CRM در موسسات مالی و بانکها

در چند سال گذشته تمرکز شدیدی برای بکارگیری CRM در سیستم بانکی وجود داشته و انتظار می‌رود روز به روز بانک‌های بیشتری از این فناوری استفاده می‌کنند. بر طبق فوส ۲۰۰۲ بیشتر صنایع خدمات مالی^۳ به دلایل زیر اقدام به استفاده از CRM می‌کنند.

- ایجاد فرهنگ و سازماندهی مشتری محوری
- ایمن کردن روابط با مشتری
- بیشینه کردن سود دهی مشتریان
- تلاش برای تخصیص منابع بر روی گروه مشتریان با ارزش‌تر سازمان
- برای اجرای این استراتژی‌ها جنبه‌های زیر باید مورد توجه قرار گیرد.
- ارتباطات و پشتیبانی تعاملات با مشتری از طریق کانال‌ها
- شناسایی دورنمای فروش^۴ و فرصت‌های آن
- مدیریت ارزش مشتری به وسیله توسعه هدف گذاری بر بخش‌ها و قسمتهای مختلف مشتریان
- پشتیبانی مدیریت کانال‌ها و قیمت گذاری و ریزش مشتریان^۵

چهار مرحله را می‌توان برای نظریه فوส در نظر گرفت :

- ایجاد زیر ساخت و سیستم‌هایی برای بدست آوردن دانش و شناخت از مشتری و دانستن سودآوری مشتری.
- به وسیله تخصیص منابع برای ایجاد ارزش مشتری، درک شده و از هرگونه عاملی که تاثیر منفی دارد اجتناب می‌گردد تا ارتباطات موثر با مشتریان حفظ گردد.
- برنامه ریزی استراتژیک و مدیریت ارزش مشتری^۶ تلفیق گردد.

بانک نیازمند داشتن نگرشی کامل به مشتریان است که آن را می‌تواند از سیستم‌های متعدد جمع آوری کند. اگر بانک بتواند رفتار و خواسته‌های مشتری را درک کند، قسمت اجرایی می‌تواند رفتار و عملکرد آینده مشتری را پیش‌بینی نمایند. داده‌ها و کاربردهای آن به بانک برای مدیریت کردن مداوم ارتباط با مشتری کمک کرده و رشد و توسعه خود را تضمین می‌نماید.

3 .Financial services industries

4 .Sales praspects

5 .customer migration

6 .Customer value management

روش شناسی تحقیق

تحقیق حاضر از آن جهت که نتایج آن می‌تواند برای بهبود فرآیند مدیریت ارتباط با مشتریان در بانک ملی مفید واقع شود، تحقیقی کاربردی محسوب می‌شود و از روش تحقیق توصیفی و برای جمع‌آوری اطلاعات از روش پیمایشی استفاده می‌شود.

با توجه به جامعه آماری در تحقیق حال حاضر که کلیه روسا و معاونین کلیه شعب بانک ملی استان یزد را شامل می‌شود، حجم جامعه ۱۰۶ می‌باشد که با توجه به اینکه ۴۶ شعبه در حال حاضر در شهر یزد به فعالیت مشغول می‌باشند حجم نمونه ۴۶ مورد می‌باشد.

مؤلفه‌ها و ابعاد CRM

در این پژوهش پس از تحلیل عاملی که به منظور تأیید روایی شاخص‌های پرسش نامه انجام شده است، ۴۷ شاخص از میان ۵۴ شاخص اولیه، مورد تأیید قرار گرفته و این شاخص‌ها بر اساس چرخش واریماکس در ۵ بعد دسته بندی گردیده است. این پنج بعد در پژوهش حاضر با عنوانین شناخت نیاز (بعد یک با ۱۳ مؤلفه)، درک متقابل (بعد دو با ۵ مؤلفه)، انعطاف پذیری (بعد سه با ۷ مؤلفه)، مشتری محوری (بعد چهار با ۱۲ مؤلفه) و وفاداری (بعد پنج با ۱۰ مؤلفه) تعیین گردیده است که به تفصیل در ادامه می‌آید.

الف) بعد شناخت نیاز

- ۱- درک صحیح نیازهای مشتریان کلیدی از طریق فرآیند یادگیری مستمر کارکنان شعبه
- ۲- ارائه خدمات سریع به مشتریان توسط کارکنان
- ۳- شناخت دقیق اطلاعات مشتریان برای ارتباط تنگاتنگ با آنها
- ۴- استفاده از تکنولوژی‌های کامپیوتری برای ایجاد خدمات مناسب برای مشتریان
- ۵- اصلاح سریع خدمات در هنگام درخواست مشتریان
- ۶- رفتار متفاوت و مناسب بانک با هر یک از مشتریان کلیدی براساس نیازهای او
- ۷- وجود اهداف شفاف در ارتباط با رضایت مشتری
- ۸- شلوغ نبودن بیش از حد بانک برای پاسخ سریع کارکنان به خواسته‌های مشتری
- ۹- فرآیند تعریف شده برای شناسایی مشتریان کلیدی
- ۱۰- انعطاف پذیری مدیریت و کارکنان بانک برای ارائه خدمات جدید
- ۱۱- وجود برنامه‌ها و استراتژی‌های دقیق برای ارائه خدمات به مشتریان کلیدی
- ۱۲- وجود سیستم بازخورد دقیق از مشتریان و عمل به آن
- ۱۳- ارزیابی رضایت کارکنان بانک توسط مشتریان

چهارمین کنفرانس بین المللی بازاریابی خدمات بانکی

تهران، ۲۳ و ۲۴ مهرماه ۱۳۹۱- مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما

Financial Services Marketing Center

www.FSMcenter.com

مرکز بازاریابی خدمات مالی

ب) بعد درک متقابل

- ۱ رفتار با دقت تمام کارکنان بانک با مشتری
- ۲ ایجاد محیط داخلی مناسب بانک برای رفع مناسب نیازهای مشتریان
- ۳ تلاش مشترک تمام کارکنان بانک برای جلب رضایت مشتریان
- ۴ به اشتراک گذاشتن دقیق اطلاعات جدید در مورد نیازهای مشتری بین کارکنان
- ۵ ایجاد فرآیندی برای ارتباط دوطرفه با مشتریان

ج) بعد انعطاف پذیری

- ۱ ایجاد یک بانک اطلاعاتی جامع در مورد مشتریان
- ۲ وجود افرادی ماهر در بخش فروش و بازاریابی بانک
- ۳ تلاش بی وقفه بانک برای درک بهتر نیازهای مشتریان
- ۴ وجود کارکنان ماهر در بخش ارتباط با مشتری بانک
- ۵ مستند بودن کامل رویه‌های ارتباط با مشتری
- ۶ تلاش برای جلب وفاداری مشتری از راههای گوناگون
- ۷ اطلاع دقیق مشتریان از زمان دقیق انجام خدمات به آنها

د) بعد مشتری محوری

- ۱ توجه مدیران ارشد به مدیریت ارتباط با مشتری به عنوان یک اصل ضروری
- ۲ ارزیابی رضایت مشتریان به صورت دوره‌ای توسط بانک
- ۳ تعهد بانک به ارائه خدمات به موقع
- ۴ خدمات بانکی متفاوت برای هر یک از مشتریان به منظور افزایش رضایت
- ۵ وجود مکانیسم دقیقی برای تبدیل نیازهای مشتری به قوانین قابل پیاده سازی
- ۶ به کارگیری نظر مشتریان کلیدی بانک در طراحی خدمات
- ۷ وجود استانداردهای دقیق برای نظارت بر فرآیند ارتباط با مشتری
- ۸ تبادل اطلاعات و اخبار مفید با مشتریان کلیدی

۹- تعریف مسئولیت ارتباط با مشتری برای هر یک از کارکنان

۱۰- تمایل زیاد کارکنان برای حل مشکلات مشتری

۱۱- استفاده کافی از خدمات اینترنتی برای سهولت کار مشتریان

۱۲- ارزیابی عملکرد مستمر کارکنان براساس میزان جلب رضایت مشتری

و) بعد وفاداری

۱- مزیت رقابتی این بانک از طریق حفظ مشتریان برای طولانی مدت

۲- اداره شدن قسمت ارتباط با مشتریان این بانک توسط کارکنان آموزش دیده

۳- زمان و منابع انجام خدمات مشتریان برای حداکثر کردن ارزش برای مشتری است که به مشتری داده می‌شود

۴- اعتقاد سازمان به اینکه داشتن اطلاعات دقیق در مورد مشتریان، یک مزیت رقابتی است

۵- برگزاری دوره‌های آموزشی مستمر برای کارکنان بانک در مورد رضایت مشتری

۶- هدف اول این بانک اول جلب رضایت مشتری و سپس سود است

۷- اولویت انجام خدمات به مشتریان براساس میزان تبادلات آنها با بانک

۸- مدیریت ارشد بانک وقت زیادی را با مشتریان کلیدی می‌گذراند

۹- سرمایه گذاری برای ارتباط با هریک از مشتریان براساس ارزش افزوده مشتری

۱۰- اطلاعات جدید در مورد مشتریان اصلی بانک کاملاً به روز می‌شود تا خدمات مناسب تری به آنها ارائه شود.

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه اصلی اول: ابعاد مختلف مدیریت ارتباط با مشتری در بانک ملی یزد از وضعیت مطلوبی برخوردار است.

فرضیه فرعی ۱ : بعد شناخت نیاز مشتریان در بانک ملی یزد از وضعیت مطلوبی برخوردار است.

فرضیه فرعی ۲ : بعد درک متقابل در بانک ملی یزد از وضعیت مطلوبی برخوردار است.

فرضیه فرعی ۳: بعد انعطاف پذیری در بانک ملی یزد از وضعیت مطلوبی برخوردار است.

فرضیه فرعی ۴ : بعد مشتری محوری در بانک ملی یزد از وضعیت مطلوبی برخوردار است.

فرضیه فرعی ۵ : بعد وفاداری در بانک ملی یزد از وضعیت مطلوبی برخوردار است.

جدول ۱- نتایج فرضیه‌های فرعی

نتیجه	فرضیه	فرضیه فرعی
تایید	بعد شناخت نیاز مشتریان در بانک ملی یزد از وضعیت مطلوبی برخوردار است	۱-۱
تایید	بعد در ک متقابل در بانک ملی یزد از وضعیت مطلوبی برخوردار است	۲-۱
رد	بعد انعطاف پذیری در بانک ملی یزد از وضعیت مطلوبی برخوردار است	۳-۱
رد	بعد مشتری محوری در بانک ملی یزد از وضعیت مطلوبی برخوردار است	۴-۱
تایید	بعد وفاداری در بانک ملی یزد از وضعیت مطلوبی برخوردار است	۵-۱

با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان ابراز داشت که وضعیت مدیریت ارتباط با مشتری در ابعاد شناخت نیاز و در ک متقابل کاملاً "مطلوب" و در بعد وفاداری در سطح اطمینان ۹۰ درصد مطلوب و در ابعاد انعطاف پذیری و مشتری محوری نامطلوب می‌باشد. در نتیجه ابعاد مدیریت ارتباط با مشتری در سه بعد مطلوب و در دو بعد نامطلوب می‌باشد.

فرضیه اصلی دوم: رتبه ابعاد مختلف مدیریت ارتباط با مشتری در بانک ملی یزد تفاوت معنی داری با یکدیگر دارند.

جدول ۲- آزمون دو نمونه زوجی برای مقایسه ابعاد

ردیف	مقایسه بعد ها	میانگین	انحراف معیار	t	df	Sig.(2-tailed)
۱	شناخت نیاز- در ک متقابل	۰/۰۲۸۷۶	۰/۴۹۲۳۰	۰/۵۶۰	۹۱	۰/۵۷۷
۲	شناخت نیاز- انعطاف پذیری	۰/۳۲۹۰۷	۰/۵۳۴۰۱	۵/۹۱۱	۹۱	۰/۰۰۰
۳	شناخت نیاز- مشتری محوری	۰/۳۲۶۲۳	۰/۴۵۷۰۳	۶/۸۴۶	۹۱	۰/۰۰۰
۴	شناخت نیاز- وفاداری	۰/۱۶۵۷۲	۰/۵۴۹۷۲	۲/۸۹۲	۹۱	۰/۰۰۵
۵	در ک متقابل- انعطاف پذیری	۰/۳۰۰۳۱	۰/۵۱۷۳۲	۵/۵۶۸	۹۱	۰/۰۰۰
۶	در ک متقابل- مشتری محوری	۰/۲۹۷۴۶	۰/۴۵۴۴۴	۶/۲۷۸	۹۱	۰/۰۰۰
۷	در ک متقابل- وفاداری	۰/۱۳۶۹۶	۰/۶۲۶۸۲	۲/۰۹۶	۹۱	۰/۰۳۹
۸	انعطاف پذیری- مشتری محوری	-۰/۰۰۲۸۵	۰/۳۱۶۰۸	-۰/۰۰۸۶	۹۱	۰/۹۳۱
۹	انعطاف پذیری- وفاداری	-۰/۱۶۳۳۵	۰/۵۰۸۲۲	-۳/۰۸۳	۹۱	۰/۰۰۳
۱۰	مشتری محوری- وفاداری	-۰/۱۶۰۵۱	۰/۴۱۲۶۳	-۳/۷۲۱	۹۱	۰/۰۰۰

چهارمین کنفرانس بین المللی بازاریابی خدمات بانکی

تهران، ۲۳ و ۲۴ مهرماه ۱۳۹۱- مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما

Financial Services Marketing Center

www.FSMcenter.com

مرکز بازاریابی خدمات مالی

با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت بین برخی از ابعاد مطرح شده از نظر مطلوبیت تفاوت معنی داری وجود دارد.

شناخت نیاز و درک متقابل تفاوت معنی داری باهم ندارند.

انعطاف پذیری و مشتری محوری تفاوت معنی داری باهم ندارند.

اما در سایر موارد تفاوت معنی داری بین مطلوبیت‌های ابعاد دیده می‌شود که می‌توان آنها را به صورت زیر از مطلوبترین مرتب کرد:

- شناخت نیاز-درک متقابل
- وفاداری
- انعطاف پذیری و مشتری محوری

رتبه بندی مؤلفه‌ها و ابعاد مدیریت ارتباط با مشتری با استفاده از تکنیک FTOPSIS

در این قسمت به نتایج بدست آمده از روش تاپسیس فازی برای رتبه بندی مؤلفه‌ها و ابعاد مدیریت ارتباط با مشتری می‌پردازیم. در روش تاپسیس فازی بیشترین امتیاز مربوط به سوال دوم (ارائه خدمات سریع به مشتریان توسط کارکنان) و کمترین امتیاز مربوط به سوال ۳۰ (وجود مکانیسم دقیق برای تبدیل نیازهای مشتری به قوانین قابل پیاده سازی) بوده است.

جدول ۳- رتبه بندی مولفه‌های CRM با استفاده از تکنیک FTOPSIS

ردیف	رتبه مولفه	cci نزدیکی نسبی
24	q ₇₂	0/127106
27	q ₁₀	0/127161
26	q ₇₇	0/123746
30	q ₂₆	0/120116
31	q ₃₁	0/116717
32	q ₂₆	0/111606
33	q ₂₃	0/117444
34	q ₂₂	0/112377
35	q ₆	0/112117
36	q ₃₆	0/666701
34	q ₇₀	0/662317
37	q ₁₃	0/660373
36	q ₇₄	0/644416
40	q ₃₂	0/641071
41	q ₃₁	0/646713
42	q ₇₁	0/643613
43	q ₁₆	0/640611
44	q ₃₃	0/640417
45	q ₂₄	0/666477
46	q ₂₀	0/667113
44	q ₃₀	0/624074

ردیف	رتبه مولفه	cci نزدیکی نسبی
1	q ₂	0/414712
2	q ₁₁	0/407777
3	q ₁₁	0/40327
4	q ₄	0/161706
5	q ₁₇	0/167334
6	q ₁	0/163076
4	q ₃₄	0/161037
7	q ₂₇	0/170744
6	q ₇	0/116617
10	q ₃₇	0/113437
11	q ₂₁	0/111017
12	q ₆	0/11012
13	q ₇₁	0/161764
14	q ₇	0/166767
15	q ₁₂	0/167041
16	q ₁₆	0/160706
14	q ₁₄	0/160404
17	q ₃	0/177666
16	q ₁	0/177326
20	q ₇₆	0/176601
21	q ₇₃	0/177267
22	q ₂₇	0/131707
23	q ₃₇	0/136306
24	q ₁₇	0/137121
25	q ₂₁	0/126131
26	q ₃₆	0/126631

جدول ۴- رتبه بندی ابعاد CRM با استفاده از تکنیک FTOPSIS

ردیف	ابعاد	میانگین نزدیکی نسبی
۱	شتاخت نیاز	۰/۶۵۳۰۰۸
۲	درک متقابل	۰/۶۶۷۸۷۲
۳	وفاداری	۰/۶۲۰۲۲۹
۴	انعطاف پذیری	۰/۶۱۱۸۸۹
۵	مشتری محوری	۰/۶۰۸۵۳۱

: خوشبندی در ۵ سوال در ۴۷ سوال با استفاده از روش آنالیز خوشبندی (Cluster Analysis)

با توجه به اینکه مرتب کردن ساده سوالات با استفاده از متوسط امتیازات نمی‌تواند مفید باشد، می‌توان جایگاه واقعی هر یک از سوالات را با روش آنالیز خوشبندی نیز مشخص کرد. برای اینکار با این روش سوالات را در ۵ خوشبندی طبقه بندی می‌کنیم.

خوشبندی ۱ شامل سؤالاتی است که از مطلوبیت بسیار خوب برخوردار هستند و خوشبندی ۵ شامل سؤالاتی است که از کمترین مطلوبیت برخوردار هستند. نتایج در جدول زیر به تفکیک آورده شده است.

جدول ۵- خوشبندی با استفاده از روش آنالیز خوشبندی (Cluster Analysis)

شماره خوشبندی	مرکز خوشبندی	تعداد سوالات خوشبندی	سوالات
۱	۳/۵۵	۴	Q۲ - Q۱۶ - Q۱۱ - Q۷
۲	۳/۳۷	۱۲	۸-Q۱۲-Q۴۱-Q۴۳-Q۶-Q۵-Q۲۴-Q۳۸-Q۴-Q۱۸-Q۳۷-Q۱Q
۳	۳/۱۶	۱۲	۲۱-Q۳۵-Q۱۰-Q۲۹-Q۱۵-Q۹-Q۴۴-Q۴۲-Q۴۵-Q۳-Q۱۷-Q۲۸Q
۴	۳	۱۲	-۴۶-Q۲۲-Q۴۷-Q۳۹-Q۴۰-Q۳۴-Q۳۶-Q۱۴-Q۲۲-Q۲۵-Q۲۶Q ۱۳Q
۵	۲/۷۳	۷	۳۰-Q۲۰-Q۲۷-Q۱۹-Q۳۲-Q۳۱-Q۳۳Q

نتیجه گیری و پیشنهادات

هدف اصلی از انجام این پژوهش بررسی ابعاد مدیریت ارتباط با مشتری (CRM) در بانک ملی یزد بوده است. لذا بدین منظور پس از تعیین مؤلفه‌ها و ابعاد مختلف CRM در نظام بانکداری، وضعیت عملکرد بانک ملی یزد در ابعاد مختلف مدیریت ارتباط با مشتری مورد بررسی قرار گرفت و این نتیجه حاصل شد که وضعیت عملکرد این بانک در ۳ بعد مطلوب و در ۲ بعد نامطلوب می‌باشد. سپس به بررسی ابعاد مختلف CRM در بانک ملی پرداخته و مشخص گردید که بین رتبه ابعاد شناخت نیاز و درک متقابل و همچنین بین رتبه ابعاد مشتری محوری و انعطاف پذیری تفاوت معناداری وجود ندارد اما بین رتبه ابعاد فوق الذکر با بعد وفاداری و همچنین بین رتبه خودشان بصورت دو به دو تفاوتی معنادار وجود دارد. در ادامه با رتبه بندی مؤلفه‌های کلیدی به شناسایی مؤلفه‌های بحرانی دست یافته‌یم. در پایان با در نظر گرفتن کلیه نتایج به دست آمده در این پژوهش، برنامه بهبود وضعیت عملکرد CRM در بانک ملی یزد و مؤلفه‌ها و ابعادی که باید بر روی آنها فعالیت بیشتری صورت پذیرد مشخص گردید.

بر اساس نتایج به دست آمده مؤلفه‌های بحرانی که نیازمند توجه بیشتری برای بهبود مدیریت ارتباط با مشتری می‌باشند به ترتیب عبارتند از: وجود مکانیسم دقیقی برای تبدیل نیازهای مشتری به قوانین قابل پیاده سازی، وجود افرادی ماهر در بخش فروش و بازاریابی بانک، ارزیابی رضایت مشتریان به صورت دوره ای توسط بانک، تبادل اطلاعات و اخبار مفید با مشتریان کلیدی، ایجاد یک بانک اطلاعاتی جامع در مورد مشتریان، سرمایه گذاری برای ارتباط با هریک از مشتریان بر اساس ارزش افزوده مشتری و به کارگیری نظر مشتریان کلیدی بانک در طراحی خدمات.

پیشنهادات مبنی بر تحقیق

بر اساس نتایج به دست آمده از این پژوهش و با توجه به اینکه ابعاد انعطاف پذیری و مشتری محوری از وضعیت مطلوبی برخوردار نیستند، بانک ملی باید در جهت بهبود و بهینه کردن این ابعاد اقدام نماید. برای رسیدن این دو بعد به وضعیت مطلوب باید مؤلفه‌های آنها بهبود یابد. همانطور که پیش از این نیز ذکر گردید بعد انعطاف پذیری شامل مؤلفه‌های ایجاد بانک اطلاعاتی جامع، وجود افراد ماهر در بخش فروش، تلاش برای جلب وفاداری مشتریان و مستند بودن کامل روابه‌های ارتباط با مشتری می‌شود و همچنین بعد مشتری محوری شامل مؤلفه‌های ارزیابی رضایت مشتریان بصورت دوره ای، تعهد بانک به ارائه خدمات بموقع، بکارگیری نظر مشتریان کلیدی در طراحی خدمات و استفاده کافی از خدمات اینترنتی برای سهولت کار مشتریان می‌شود. ضروری به نظر می‌رسد که مدیران ارشد این بانک بر اساس اولویت تعیین شده برای ابعاد و مؤلفه‌های مربوطه، به این عوامل توجه بیشتری معطوف نمایند تا با پیاده سازی صحیح مدیریت ارتباط با مشتری در این بانک، موجبات رضایت هر چه بیشتر مشتریان خود را فراهم آورده و به این ترتیب موجب پیشرفت و موفقیت بیشتر بانک گردیده و در نهایت بانک ملی را از مزایای بهبود فرآیند CRM بهره مند سازند.

منابع

- 1 آذر، عادل و مومنی، منصور «آمار و کاربرد آن در مدیریت» انتشارات سمت، ۱۳۸۱، چاپ سوم، جلد اول.
- 2 الهی شعبان وحیدری، بهمن ۱۳۸۷، مدیریت ارتباط با مشتری، چاپ دوم ناشر شرکت چاپ و نشر بازرگانی.
- 3 حاجی زمانعلی علی، ۱۳۸۳، چهارچوبی برای پیاده سازی مدیریت ارتباط با مشتری در سازمان های ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس
- 4 حافظ نیا، محمد رضا «مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی» انتشارات سمت، ۱۳۸۷، چاپ چهاردهم.
- 5 حقی حسین، ۱۳۸۷، CRM پدیده‌ای فراموش شده در نظام بانکی ایران، مجله مدیریت ارتباط با مشتری خاکی، غلامرضا «روش تحقیق با رویکرد پایان نامه نویسی» انتشارات بازتاب، ۱۳۸۴.
- 6 خانلری امیر، ۱۳۸۵، ارائه مدلی مفهومی جهت سنجش بلوغ مدیریت ارتباط با مشتری در سازمان های فناوری اطلاعات، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تهران
- 7 دعایی حبیب الله و دباغ رضا، ۱۳۸۸، مدیریت ارتباط با مشتری در بانک های دولتی و موسسات مالی: مورد مطالعه بانکهای دولتی و موسسات دولتی استان خراسان جنوبی،
- 8 دلاور، علی «مبانی نظری و علمی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی» انتشارات رشد، ۱۳۸۵.
- 9 زارعیان محمد، ۱۳۸۷، ارزیابی کیفیت خدمات بانکی و تعیین اولویت ها و راهکارهای ارتقای آن در شب بانک کشاورزی استان یزد، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی گرایش مالی دانشگاه یزد
- 10 شهرکی علیرضا ، چهکنندی محسن، ملاشهری علیرضا، ۱۳۸۹، بررسی سیستم مدیریت ارتباط با مشتری در نظام بانکی ایران، مجله بانک مقالات بازاریابی ایران
- 11 صالحی محمدحسین، ۱۳۸۸، ارزیابی عملکرد بانک صادرات خراسان جنوبی در فرایند مدیریت ارتباط با مشتری CRM با رویکرد کارت امتیازی متوازن BSC فازی، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی دانشگاه یزد
- 12 صفوی سیر محله سید رحیم، ۱۳۸۷، بررسی آمادگی سازمان ها برای پیاده سازی مدیریت ارتباط با مشتری CRM. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تهران
- 13 عباسی محمدرضا و ترکمنی محمد، ۱۳۸۹، مدل نظری اجرای مدیریت ارتباط با مشتری، مجله بررسی های بازرگانی، شماره ۴۱، خردادو تیر ماه ۱۳۸۹
- 14 فاطمی سیدحسین، ۱۳۸۸، بررسی برقراری فرایند مدیریت ارتباط با مشتری در بانک صادرات ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت دولتی دانشگاه ازاد واحد تهران مرکز
- 15 فیض محمدرضا، ۱۳۸۸، ارزیابی کیفیت خدمات الکترونیک بانک ملی یزد با استفاده از روش سروکوال، پایان کامه کارشناسی ارشد حسابداری دانشگاه آزاد یزد
- 16 کاتلر، فلیپ «مدیریت بازاریابی» بهمن فروزنده، انتشارات آتروپات، ۱۳۸۴، چاپ دوم.
- 17 محراجی جواد، بابایی اهری مهدی، طاعتی مریم، بهمن ماه ۱۳۸۸، ارائه الگوی یکپارچه پیاده سازی مفهوم مدیریت ارتباط با مشتری در بانک ملت، مجله مدیریت توسعه و تحول (۱۳۸۹) ۷۱-۶۱
- 18 ونوس داور، صفاییان میترا، ۱۳۸۳، بازاریابی خدمات بانکی، تهران ، نگاه دانش .
- 20- Agarwal, A., Harding, D. P. and Schumacher, J. R.(2004), .Organizing for CRM., McKinsey Quarterly, Vol. 3, pp. 80-91.
- 21- Azmoon Zahra, 2010,Ranking Branches of System Group Company in Terms of Acceptance Preparation of Electronic Customer Relationship Management using AHP Method, Procedia Computer Science 3 (2011) 1243-1248
- 22- Bolton M(2004) customer centric business processing , International Jairnal of productivity and performance management 53(1), 41.51.

- 23- Brown, A., .Performance driven CRM, How to make your customer relationship management vision a reality., John Wiley & Sons, 2002.
- 24- Bud Hwani, k,CMA management Apr2002 rol 76 Issue2 P.13
- 25- Eric William, 23 sep 2008. getting started with CRM Whalis?com
- 26- Eunju Ko, Sook Hyun Kim, Myungsoo Kim, Ji Young Woo, February 2007, Organizational characteristics and the CRM adoption process, Journal of Business Research 61 (2008) 65–74
- 27- Galbreath. G. Rogers T(1999) customer relationships Leadership:A Leadoship and motivation moder for the twenty- fist century business
- 28- Goldenberg, B. (2000), .What is CRM? What is an e-customer? Why you need them now., in Proceedings of DCI Customer Relationship Management Conference, Boston, MA, 27-29 June.
- 29- Hyung-SuKim,Young-Gul Kim, April 2008,CRM performance measurement framework: Its development process and application, Industrial Marketing Management 38 (2009) 477–489
- 30- Leo Y. M. Sin, Alan C. B. Tse and Frederick H. K. Yim., CRM: conceptualization and scale development., Vol. 39 No. 11/12, 2005, pp. 1264-1290.
- 31- Li Ling-ye, 2010, Marketing metrics' usage: Its predictors and implications for customer relationship management, Industrial Marketing Management 40 (2011) 139–148
- 32- Michalakopoulos Michalis, 2006, Customer relationship management: A case study of a Greek bank, Journal of Financial Services Marketing 116–124
- 33- Parvatiyar Atul & Jagdish N. Sheth, 2006, Customer Relationship management: Emerging Practice, Process, and Discipline, Journal of Economic and Social Research 3(2) 2001, 1-34
- 34- Parvatiyar, A. and Sheth, J. N. (2001), .Customer relationship management: emerging practice, process, and discipline., Journal of Economic & Social Research, Vol. 3 No. 2, pp. 1- 34.
- 35- Payne Adrian, Frow pennie, The role of multichannel integration in customer relationship management, Industrial Marketing Management 33, 2004.
- 36- Springer, S., .The new frontier for retailers., Destination CRM, 2006, Viewpoint, available at: www.destinationcrm.com
- 37- ThuyUyen H. Nguyen, (2007), Strategies for successful CRM implementation, Information Management & Computer Security Vol. 15 No. 2, pp. 102-115

Title: Investigation and Ranking the Customer Relationship Management (CRM) in Yazd Melli Bank by FTOPSIS

ABSTRACT

Nowadays, the concept of customer relation is in the very center of focus worldwide. While, serving the customer was not highly considered by organizations, they grant it the highest priority and they adjust their marketing and sales the strategies upon customer. What is changing these days is extending customers' options. In service organizations such as banks, transport, system, Medicare, insurance, hotels and....., CRM is of high importance. Correct performance of CRM will lead to increase in competitive power income and decline in operational costs. In fact, this system is a policy for collecting the customers' needs and business behavior in order of creating a stronger relation with them. Finally, a stronger relation with customers is the key to success in any business. Therefore, considering the importance of CRM, main targets of this research include studying the present of condition of CRM aspects and ranking its different aspects in Bank Melli Yazd. The methodology is descriptive and questionnaire has been used for collecting the data. The statistical population includes all manager and their assistants in Bank Melli Yazd. To reach the goal of this study, having been through different articles and related literature in CRM, aspects and elements of CRM in the banking system have been studied. After confirming the elements, using factor analysis the elements function status and CRM aspects in Bank Melli yazd have been studied. Then, initially using points average method and then by FTOPSIS, elements and aspects of CRM were ranked and critical ones were distinguished. According to results of this study, it was gained that the function of Bank Melli is acceptable in three aspects of need recognition, mutual understanding and loyalty, and it is unacceptable in two aspects of costumer orientation and flexibility.

Keywords: customer relationship management, ranking, elements of customer relationship management, aspects of customer relationship management, fuzzy topsis, bank